

4/8/74

ТРИ

ГЕНЕРАЦИЈЕ

Политички и економски услови утицали су да се у Македонији ликовна уметност као целина касније формира. Дојени савременог ликовног стваралаштва у Македонији су Никола Мартиновски, Лазар Личеновски и Димитар Пандилов. Овој генерацији ликовних уметника нешто касније придружју се Вангел Коџоман, Тома Владимирски и Љубомир Белогаски, сликари и вајар Димо Тодоровски.

Мартиновски у свом стваралаштву, скоро у целини је повезан са људском фигуром, која се час извија у модилијановској стилизацији а затим добија експресионистичку-психолошку драматику. Личеновски, иако се ослањао на средњовековно стваралаштво Македоније, доноси у свом сликарству нове вредности доживљаја и везе са европском уметношћу којој даје атмосферу поднебља Македоније. За разлику од претходних, Пандилов је посебна појава у уметности Македоније. Из његових радова извире сочност импресионизма а с друге стране његов колорит, решавање простора и човечје фигуре, представљају изванредну повезаност са поднебљем његовог родног краја (западне Македоније). Коџоман, Владимирски и Белогаски, сваки на свој начин, повезани су са приказивањем простора нарочито у екстеријерима Македоније и других крајева наше земље.

Старија генерација, са још неколико млађих ликовних уметника, међу којима су сценограф и карикатуриста Василије Поповић-Цицо и Борко Лазевски, сликар зидног сликарства, оснивачи су Средње художствене школе у Скопљу 1945. године, која је значајна по томе што је допринела формирању средње генерације ликовних уметника Македоније. Та генерација сликара и вајара продужила је своје школовање на академијама ликовних уметности у Београду, Загребу и Љубљани.

Средња генерација ликовних уметника Македоније посебно је значајна за развој ликовне уметности у Републици. Она у културном животу Македоније наступа после 1950. године и уноси више динамичности и истраживачког духа у тенденцијама савременог ликовног стваралаштва. Доласком ове генерације као да се успоставља већа веза са светским центрима ликовне уметности а чије карактеристике као да улазе и у ликовну уметност сликара и вајара у Македонији.

У ову генерацију, између осталих, могу се убројити и: Пецо Видимче, Спасе Куновски, Петар Мазев, Борислав Трајковски, Димитар Кондовски, Ристо Лозановски, Миле Корубин, Богољуб Ивковић, Тома Шијаковић, Иван Велков, Драгутин Аврамовски сликари и други, и Јордан Грабуловски, Боро Митрикевски, Петар Хаџибошков и Љупчо Стефановски вајари. У стваралаштву средње генерације налазе се елементи експресионизма, надреализма, апстрактног схватања простора и других ликовних тенденција у сликарству, графици и скулптури.

У периоду од 1952. године ликовна уметност у Македонији је у интензивном развоју: отварају се многобројне индивидуалне ликовне изложбе, формирају се ликовне групе као што су: група „Денес“, „Мугри“ и „Вдист“, а затим на годишњим изложбама

друштва ликовних уметника Македоније перманентно се појављују нова имена. Ликовни живот осећа се и у другим градовима Македоније где се отварају индивидуалне и групне изложбе сликарства и вајарских радова. Македонски ликовни уметници излажу у Београду, Сарајеву, Загребу и Новом Саду и учествују на репрезентативним југословенским изложбама.

Многи уметници средње генерације користе републичке и друге стипендије и одлазе у иностранство на стручно усавршавање и у ликовну уметност Македоније уносе нове вредности.

За развој ликовне уметности у Македонији доприносе и уметничке галерије и музеји у Битољу, Охриду, Штипу и Куманову, а такође и сликарске колоније у Струмици и Прилепу као и Симпозијум меремер.

Најмлађа генерација, која долази после шездесетих година а можда и нешто раније, у почетку као да се уклапа у процес континуитета ликовног развоја у републици, а представља отварање треће фазе ликовне уметности у Македонији.

Међу бројним талентованим сликарима, вајарима и графичарима који су присутни у македонској, југословенској и светској јавности налазе се и: Ристо Калчевски, Родољуб Анастасов, Александар Ристевски, Ана Темкова, Симон Шемов, Илинка Глигорова, Глигор Чемерски, Нове Франговски, Танас Луловски, Васко Ташковски, Ристо Мијаковски сликари и Стефан Маневски, Васил Василев, Бранко Коневски, Борис Николовски, Драган Поповски-Дада, Томе Андреевски и други вајари.

Македонски ликовни уметници излагали су индивидуално и на изложбама од ширег значаја у: Паризу, Лондону, Риму, Нирнбергу, Берлину, Истанбулу, Анкари, Торину, Мексико Ситију, Ферари, Бејруту, Александрији, Багдаду, Болцану, Њу Делхију и другим светским центрима.

Ванчо Георгиевски